

Alþingi
Erindi nr. P 131/787
komudagur 10.1.20/787

LÝÐHEILSUSTÖÐ

Nefndarsvið Alþingis
Austurstræti 8–10
150 Reykjavík

Reykjavík, 8. febrúar 2005

Efni: Umsögn um frumvarp til áfengis laga, 147. mál, aldursmark.

Erindið hefur verið borið undir áfengis- og vímuvarnarráð, sem er eitt af sérfræðiráðum innan Lýðheilsustöðvar. Í svari þessu er því álit Lýðheilsustöðvar á frumvarpinu eftir að áfengis- og vímuvarnarráð hefur fjallað um málið á fundi sínum 8. febrúar 2005.

Lýðheilsustöð hefur áður sent inn umsögn vegna sama máls og byggir umsögn þessi á þeirri með örlitlum viðbótum.

Lýðheilsustöð er miðstöð forvarnarstarfs í landinu og telur því mikilvægt að vekja athygli á hugsanlegum afleiðingum sem umrædd lagabreyting getur haft.

1. Eins og getið er í fyrri umsögn þá er eitt af forgangsverkefnum í heilbrigðisáætlun til ársins 2010, sem samþykkt var á Alþingi 20. maí 2001, að draga úr heildarneyslu áfengis meðal landsmanna. Þessi lagabreyting, nái hún fram að ganga, er væntanlega ekki til þess fallin að draga úr áfengisneyslu og gengur þannig gegn markmiðum heilbrigðisáætlunar. Jafnframt er rétt að benda á yfirlýsingu alþjóðaheilbrigðismálastofnunarinnar (WHO) frá 2001 um ungt fólk og áfengi en þar er lögð er áhersla á vímuefnalaust umhverfi barna og ungmenna.
2. Lýðheilsustöð leggur áherslu á mikilvægi viðbótar við 3. gr umrædds frumvarps um að skipuð verði nefnd sem hafi það verkefni að kanna reynsluna af lækun aldursmarka í 18 ár. Nauðsynlegt er að tryggja að slíkt mat verði framkvæmt og er ekki óeðlilegt að Lýðheilsustöð verði falið að sjá um matið. Þá er mikilvægt að áhrif lagabreytinga verði könnuð; frá og með gildistöku þeirra og árlega í að minnsta kosti þrjú ár áður en áhrif þeirra verða metin.
3. Lýðheilsustöð leggur áherslu á að ekki verði farið í frekari breytingar á áfengislöggjöfinni sem stuðlað geti að aukinni neyslu áfengis fyrr en áhrif þessarar lagabreytingar hafa verið metin.
4. Lýðheilsustöð vill benda sérstaklega á hættu á hliðaráhrifum slíkra breytinga. Verði þetta frumvarp að lögum bætast við rúmlega 8.000 nýir, löglegir kaupendur að áfengi (allt að 22% styrkleika). Sökum þess að menntakerfi okkar er þannig uppbyggt að 16-20 ára ungmenni eru saman í

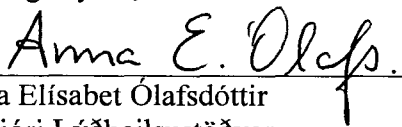

LÝÐHEILSUSTÖÐ

- framhaldsskólum landsins þá verður enn auðveldara fyrir ungmenni undir 18 ára að verða sér út um áfenga drykki í gegnum þessa nýju kaupendur.
5. Lýðheilsustöð leggur áherslu á að henni verði gert kleift að sinna enn öflugra forvarnastarfi, með því m.a. að auka fræðslu um áhrif áfengis á lífsgæði fólks. Lýðheilsustöð telur því nauðsynlegt að saman fari frumvarp um auknar fjárveitingar til Lýðheilsustöðvar og frumvarp til lækkunar áfengiskaupaaldurs. Samkvæmt nýjum rannsóknum (ESPAD) um neyslu áfengis 15–16 ára ungmenna í 35 ríkjum Evrópu eru íslensk ungmenni í hópi þeirra sem minnst neyta af áfengi. Rannsóknin sýnir einnig minnkandi neyslu íslenskra ungmenna. Mikilvægt er að áfram verði unnið gott forvarnarstarf og það verði eftt meðal ungmenna 17 ára og eldri - sérstaklega ef til breytinganna kemur sem lagðar eru til í frumvarpi því sem hér er til umfjöllunar.

Að lokum vill Lýðheilsustöð lýsa yfir undrun sinni á því sem fram kemur í lok greinargerðar frumvarpsins. Þar er hvatt til þess að skoða aukin rétt ungmenna á aldrinum 16-17 ára til að komast inn á skemmtistaði sem hafa vínveitingaleyfi og flutningsmenn telja einnig eðlilegt að skoðað verði vandlega hvort svigrúm 16–17 ára ungmenna til að koma saman án fylgdar foreldra skuli aukið. Lýðheilsustöð bendir á að eitt af því sem talið er virka best í forvarnarstarfi öllu eru góð tengsl ungmenna við fjölskyldu og foreldra og ekki síst vitneskja foreldra um afþreyingu og verustaði barna sinna. Þetta telur Lýðheilsustöð mjög varhugavert og ítrekar að skv. lögum bera foreldrar ábyrgð á börnum sínum til 18 ára aldurs og allar lagabreytingar sem þarna hafa áhrif þarf því að skoða mjög gaumgæfilega og á það sterklega við um ofangreindar tillögur.

Virðingarfyllst,

Anna Elísabet Ólafsdóttir
forstjóri Lýðheilsustöðvar